

Előfizetési díj:

Vidékre, postán:
vagyhelyben, házhoz hordva:
Negyedévre . . . 1 frt. 50 kr.
Félévre . . . 3 " — "
Egész évre . . . 5 " — "
Megjelenik e lap hetenként
egyszer, Szombaton.Előfizetési pénzek el-
fogadtatnak Gallia Fülöp
könyvkereskedésében Kec-
skeméten.

KECSKEMÉTI LAPOK.

Ismeretterjesztő hetilap.

Hirdetési díjak:

5 hasábos petit sor, egyszeri
hirdetésnél 5 kr.; — többszöri
vagy terjedelmes hirdetések-
nél árleengedés adatik.A nyiltterben való közle-
mény 3 hasábos soráért 10 kr.
számítottatik.Hirdetések elfogadtatnak Gal-
lia Fülöp könyvkereskedésében
Kecskeméten. — Hirdetések ezen-
kívül fölvetetnek még M. Z e i s l e r
hirdetési irodájában. (Pest, Király-
útcza 60. sz.)

Gazdák és cselédek.

Általános, országos a panasz a cselédek rosszassága, engedetlensége, erkölcsi romlottsága és megbizhatlansága miatt.

És e panasz legjogosultabb a mezei gazdálkodással foglalkozóknál és különösen az alföldi gazdálkodásnál.

Nagyon sok gazdát lehet hallani így felsohajtva sopánkodni: „fel kell hagynom a gazdálkodással, a cselédek rosszassága miatt.“

A cselédek ily általános romlottságuk közepette mit szóljunk mi Kecskemét lakosai?!

Mert annyi mint kétszer kettő négy, hogy az egész szép hazában a legrosszabb cselédek nálunk vannak.

Hogy igazságosak legyünk, nem a munkaképességüket értjük, hanem durva engedetlenségüket, erkölestelenségüket és lelkiismeretlenségüket, mert ha akarnak, még nagy részük a legjobb munkás.

A férfi cselédek durvák, káromkodók, engedetlenek, korhelyek, tolvajok és örökké gazdát változtatni, és így szökni szeretnek.

Habár ily romlottak is férfi cselédeink, alig hihető és alig lehetséges, pedig való igaz, hogy nőcselédeink még romlottabbak.

Nőcselédeink legnagyobb része „szegődi, nem tölti“-félék, erkölestelen feslett életűek, munkától irtózók és szurkos kezűek.

Ily általános baj orvoslását gazdáink egy jó „cseléd-rendszabály“-tól várták.

A „cseléd-rendszabályok“ városunk részére megalkotva, a nagyméltóságú belügyministerium által jóvá hagyva és megerősítve folyó évi november 1-én életbe fognak léptettni.

Tehát — gondolják sokan — most már mivel „cseléd-rendszabályok“ vannak, minden baj megszűnik és többé nem lesz bajunk cselédeinkkel, sőt most már minden cseléd egyszerre megjavul.

Igaz, hogy annyi szökött cseléd nem lesz, mert itt úgy közbe szúrva kijelentjük, hogy a cseléd-szökéseknek a legnagyobb részben a gazdák voltak az okai, azok t. i. kik másnak elszökött cselédét tudva felfogadták, sőt többször a szolgálatból is elcsalták.

A cselédek szökését nagyon meg fogja kevesíteni a cseléd-rendszabályok 32. §., mely így szól: „Minden cseléd köteles magát cseléd-könyvvel ellátni“ — és a 33. §. szerint: „Cseléd-könyvvel el nem látott cselédet — különbeni 10 frt. bírságbüntetése alatt egy gazda sem fogadhat fel.“

E két §. tehát kedvét veszi a gazdának, nehogy más szökött cselédét felfogadja, vagy elcsábítsa.

A 4. §. pedig, mely így szól: „Határozott tilalmi szabályok ellenére kötött szolgálati szerződések semmiesek, s értük mindkét fél a cseléd-alapjára 5-től 10 frtig bírságolandó, vagy körülményszerűleg fenytendő.“

A 28. §. szerint: „Ki valamely szökött cselédet tudva, vagy szökését a körülményekből gyanítva felfogad, vagy ennek tartózkodást enged, a cseléd-alapjára 5-től 10 frtig bírságolandó, s a gazdának a cseléd szökése által okozott kárt pótolni tartozik.“

Ezen szakaszok tehát a cselédnek szökési, a gazdának más szökött cselédét felfogadni — kedvét veszi.

A pénzbírságok tehát, — ha azokat behajtani, a szökött cselédeket visszaállítani és a gazdákat is megbüntetni lesz bátorsága és erélye a kapitányi hivatalnak, — kétségtelenül nagyon meg fogják kevesbiteni a cselédek szökéseit.

Azonban sem a cseléd-rendszabályok szigorúsága, sem a kapitányi hivatalnak minden erélye sem fogja a bajt gyökeresen orvosolhatni.

A megbüntetett és kedve ellenére visszaállított cseléd munkája legtöbbször áldástalan a gazdának, és nem valami boldogság a kénytelenségből dolgozó cseléd nyomorúságát és sokszor dacosságát nézni.

A cselédek javítása legelső sorban függ a gazdától, és javulása is leginkább az ő érdekében áll.

Ha elrontották a cselédeket, kötelességük azok javulására is segédkezet nyújtani a gazdának.

Nagy szó a mit kimondtam; de vissza nem vonom: a cselédek elromlásának leginkább a gazdák okai.

Nem szólok általában, de a kit nem illet, ne vegye magára.

A rabszolgaság ideje lejárt, a cselédek is emberek, azért bánjunk velük emberiesen.

Bánjunk a cselédekkel emberiesen, tisztelgesen, szolgáltassuk ki az őket jogosan megillető, de élvezhető élelmet és mi is megkövetelhetjük tőlük a munkásságot, a hűséget.

Legyünk a cselédek iránt szigorúak, de igazságosak és méltányosak, a cseléd szorgalmasabb és hűségesebb a szigorú, rendszerető, de igazságos gazda iránt, mint az elnéző, de gyakran méltatlanul bántalmazó iránt.

Ha idáig elmentem, még egy lépéssel tovább megyek, és bár nem tetsző a mit mondani fogok, de az igazság érdekében nem habozom kimondani.

A nőcselédek rendkívüli romlottságának leginkább némely izr. családok az okai, és

főképen a középsorsúak úgy mint a szegényebbek.

Ne értsenek félre, megmondom miért.

Bért általában nagyot adnak és dolog náluk sokkal kevesebb lévén, minden nőcseléd hozzájuk siet; — de nem épen csak ezért; — azután joguk van annyi bért adni, a mennyit akarnak és tudnak, és a cselédnek is joga van oda szegődni, hol több bért kap és a hova neki tetszik.

Hanem miután ezen családoknál este és éjjel soha sincs dolog, általában megengedik, hogy a nőcselédek éjjelre a háztól eltávozhassanak és az egész éjjelt a házon kívül töltik; — már ha ezt joguk is van megengedni, de hogy megengedik, elég rosszul teszik.

Innen van azután azon rossz szokás, hogy most már a nőcselédek kialkudni kezdik, hogy ők éjszakára a háztól távozhassanak, sőt elég szemtelenek kialkudni, hogy férfi ismerősük bejárhasson éjszakára a házhoz.

És ez bár mily szégyenítő dolog is, de való, sőt még az is való, hogy a nőcselédek az ily éjjeli kibocsátások által annyira elaljasodtak, hogy azt e helyen kimagyarázni az illem nem engedi.

Tehát a cselédek javulásához legelső lépés, hogy éjjelre ne bocsássuk el őket a háztól.

Az életbe léptetendő „cseléd-rendszabályok“ a cseléddel való bánásmódról is intezkednek.

A 13. §. így szól: „A cseléd a szolgálatba lépés által a háznép tagjává lesz, s ennél fogva ha gazdája irányában tartozó engedelmisség eszközlése végett reá a szelidebb rendreigazító módok nem használnának, a házi fegyelem szigorúbb eszközei is alkalmazhatók ellene, csak hogy ezen gazdai fenytéknek soha sem szabad oly bántalmazásig terjedni, mely által a fenytett testében sérelmet szenvedne.“

15. §. „A gazda köteles cselédének bérét, ruházatát csorbitatlanul kiszolgáltatni, mit a cseléd szorgalom- és hűséggel viszonz.“

16. §. „A cselédnek kiszolgáltató élelem helyi szokásos, de elegendő és élvezhető legyen.“

„Ezen szakaszokban elősoroltakért „a cseléd tartozik gazdája iránt engedelmisséggel, hűséggel, tisztelettel, figyelemmel és igazlelkűséggel viseltetni.“ (10. §.)

Ezek szerint a gazda és cseléd közt két oldalú szerződés köttetik, melynél fogva a cseléd munkáját bérbe adja a gazdának illendő bérért, élvezhető élelmezésért és tisztességes bánásmódról.

És hány helyen tartja meg a gazda ezen szerződést?

Vannak nagyon dicséretes kivételek és ezeknek az általánosan megromlott cselédek közt is kevesebb bajuk van.

Az egész város ismeri azon gazdákat, kiknél a cselédek koplalnak, vagy kik a cselédek számára élvezhetlen kenyeret adnak, valamint azokat is, kik étel helyett csak kevernek a cselédnek, hasonlóképpen mindenki tudja, hogy mely helyekről jönnek el a cselédek rendesen bér nélkül, valamint azokat is mindannyian ismerjük, kiknek egy év alatt 10—15 szolgálójuk van, — nem egyszerre, — hanem egymás után.

Hát mindig a cseléd a hibás? tagadom. Hány háznál a cselédet sohasem szólítják saját nevével, hanem a cselédet vérig sértő czimezésekkel, — pedig a cselédnek is van gyakran önérzete.

Két oldalú tehát a szerződés gazda és cseléd között; legtöbbször azonban két oldalú ezen szerződésnek megromlása is a gazda és cseléd között.

Ennek fő oka elhanyagolt népnevelésünk és a legközelebb elmúlt két évtized alatt társadalmi életünkben fölmerült kártékony viszonyok.

A népnevelés azonban áldásait csak a következő nemzedékben érvényesítheti; de a baj oly súlyos, hogy annak rögtön orvoslátát nem halaszthatjuk.

Mindnyájan érdekelve vagyunk, e bajt tehát mindnyájan siessünk megszüntetni.

Hogy a „cseléd-rendszabály“ papiroson pompázó pusztá malaszt ne maradjon: a kapitányi tisztség teljes erélyével, minden gazda és cseléd irányában elengedhetetlen szigorúsággal szerezzen annak kellő fogantatást.

A jótékony Nőegyletet pedig legyen szabad tisztelettel kérnünk: hogy kitűzött egyik magasztos feladatához képest, a nő-cselédek szorgalom-, híiség- s jámborságban leendő átalakítására segédkezést nyújtani sziveskedjék.

Hogy áll egészségügyünk?

Egy francia példabeszéd azt mondja: A leg-erényesebb nők azok, kikről legkevesebbet beszél a világ. Ha e tétel analogiából más tárgyra is alkalmazható, úgy a mi egészségügyünket a képzelhető legtökéletesebbnek kellene tartani, mert erről ugyan soha sem beszél senki. Azonban minden hasonlatosság sántít, s így valamely maliciozus ember azt is mondhatja, hogy erről bizony azért nem beszélnek mert tulajdonképpen nincs is egészségügyünk.

No de ha van is valamilyen, kérdezzük megfelel-e ily egészségügy akkora területű és népességű község hatóságának? Megfelel-e a humanizmus jogos követeléseinek? Alig hiszem, hogy találkozzék valaki, ki azt csak megközelítőleg is kielégítőnek találja. Hogy mért nincs? ki mondhatná? — Talán a szegény ember élete — mert hiszen a vagyonszámba csak tud magán valahogy segíteni — nem is érdemes arra hogy azzal foglalkozzanak, hogy arra költsenek!

Hijába, nincs ocsóbb árúcsikk az emberi életnél; van elég, s akad mindig és mindenütt a mennyi csak kell. (?)

Csak különös az a társadalom; mi minden féltől nem gondoskodnak, csak az egészség — az élet legfőbb kincse — képezi utolsó gondját az államnak. És ez nem holmi merész állítás, hanem valóság. — Csak azon államokban találunk minden tekintetben megfelelő egészségügyi rendezést, melyek a haladottság és közműveltség igen magas fokára jutottak; és ott is nem a humanizmus magas kötelesség érzete volt a rugó, hanem az önzés, a hideg számítás.

Mikor az államgazdászok kitalálták, hogy minden ember bizonyos tőkét képvisel, melyet az állam a maga hasznára kamatoztathat, akkor átlátták, hogy erre a tőkére bizony jó lesz vigyázni, hogy valahogy kárba ne vesszen, és kiszámították, hogy az e célra tett beruházások teljesen kifizetik magukat. A fejlődés nehézségeivel küzdő államokban pedig az egészségügyet rendesen igen hiányosnak, vagy végképpen elhanyagoltnak találjuk; mintha az egészség és emberélet értékét csak bizonyos magasabb fejlettségi fokon tudnák kellően megbecsülni.

Csak különös teremtése az istennek az ember. Tanul, buvárkodik, behatol a természet legtitkosabb rejtekeibe, tanulmányozza az emberi test legparányibb részecskéit, csak hogy szembezárhasson az azt fenyegető bajokkal, és az orvosi tudomány újabb vívmánnyal dicsekszik ha egy idegrángáson tud diadalnaskodni; de ép oly kitartó szorgalommal, esudálatra méltó elmével fáradozik és buvárkodik, hogy minél pusztítóbb fegyvernemet találjon fel, és dúló csatákban ezrek hekatombjaival áldozik szörnyű szenvedélyeinek! Az emberiség geniusa szomorúan elfordul e rémes látványtól, és mi szánakunk az emberinem sorsán, melynek annyi szenvedés jutott ki osztályrészül.

Azonban maradjunk magunknál és nézzünk körül, mennyire megy szánalmunk, mennyire teljesítjük mi kötelességeinket azok irányában, kik ha baj éri őket, elhagyatásuknál fogva közsegélyre és a társadalom oltalmára szorulnak? Van-e váro-

sunkban gondoskodva, hogy azon szerencsétlenek, ha akár önhibájukból, akár véletlenből betegségtől sujtatnak, és nincs hova lehajtani fejüket és meghúzni nyomorú testöket, befogadtassanak oly köz- helyen, hol ápolást és kellő gondviselést nyernek? Azt feleljük: nincs. Az úgynevezett városi kórház, úgy látszik az erre szükséges kellékekkel és feltételekkel nem bír. — A tapasztalatok után legalább azt kell mondanunk; mert számosak az esetek a két kezök munkája után élő napszámosok és cselédség osztályában, hogy beteg testtel huzamosabb ideig egyik helyről a másikra elvánszorognak, hol egyik volt gazdájuknál, hol valamely szegény rokonuknál egyegy pár napra befogadtatnak, míg valahol a halál által eléretnek.

Nincs városunkban egy pár ágygyal felszerelt szülészoba, hova az arra szorult nőcseléd az utolsó pillanatban menekülhessen; a szánandó meghúzza magát valamely zugba, hol megtüretik míg baján keresztül esett, s gyakran már másodnapra kénytelen tovább menni, mielőtt azt gyengélkedő állapota megengedné; azon aztán senki se csodálkozzék, ha e szerencsétlenek megbetegszenek és kora halálukat lelik, de igen is csodálni lehet életben maradásukat.

Es ártatlan kisdedeik?

Az nem kérdés; tudjuk, hogy azok pár héttel korábban vagy később csak nem kivétel nélkül mind nyomorúságosan elvesznek.

E szomorú tény társadalmi viszonyainknak egyik sötét pontja, egyik sajnó sebe, mely másutt is, nálunk is már évek óta napi rendre került, de megoldását még mindig várja. Városunk területén évenként elhal, jobban mondva rendszeresen előlelik körülbelül száz törvénytelen gyermek, kiknek nem kellene mind meghalniok.

Hogy mért nem tesznek róla, a jó isten tudja!

Talán annyian vagyunk, hogy egy pár száz ember élet nem is jó számításba? talán annyira bővelkedünk a munka erőben, hogy annak gyarapítása fölöslegesnek mutatkozik?

Nem könyörületből, hagyjuk azt most, de számításból minden elképzelhető utat és módot kellene elkövetnünk, hogy ezen már születésök napján árvákká lett kisdedeket a munka erőnek felneveljük. Jó lenne nekünk is már egyszer számítóknak lenni és tisztába jönni az iránt, mennyit ér két erős, munkabíró kar. Gazdáink aligha nem tudnának erre megfelelni, megtanulhatták ezt a drága kétszer kettőt az utóbbi években minden nap reggel odakün a piacon.

Nem lehet e sorok célja, hogy mindazon hiányokat feltüntessük, melyek rendezetlen egészségügyi viszonyainknál fogva, nem nagy dicsőségünkre városunkban léteznek; csak néhány vonásban akartuk vázolni azon legkiáltóbb bajokat, melyeknek orvoslátát most már semmi szín alatt nem lehet elhalasztani.

A nagy szervezési munkálat most már folyamatban van, és a szervező bizottság tanácskoznai tárgyát képezi; tanácskozni és dönteni fognak tehát városunk közegészségi ügye mikénti berendezése fölött is; hinni szeretjük, hogy a bizottság a tárgy fontosságához és városunk tekintélyéhez mért szempontok által fogja magát vezetetni,

TÁRCZA.

A jogász.

Az útczán sétált velem egy kis leány,
S édesdeden mosolygva, így szólt hozzám;
Kedves a jogász mert élezes a szája,
De nem mindegyiknek, — alászolgája.

Egy másikkal, nem tudom hol, játszottam,
S tőle illetén szavakat hallottam;
Jó a jogász, mert pénzt küld a papája,
De nem mindegyiknek, — alászolgája.

Vig élete a jogásznak s gondtalan,
Mert a mi kell s a mit óhajt minden van,
S ha nincs, hát lesz, hisz tömve a tárczája
De nem mindegyiknek, — alászolgája.

A jogásznak bókol a nő valahány,
Büszke reá a menyecske s a leány,
Van mibe válogathat portékája,
De nem mindegyiknek — alászolgája.

És a farsangon jogászbál van fényes,
A melyen lenni, minden leány kényes,
Ide elviszi örömmel mamája,
De nem mindegyiket — alászolgája.

Vigan dalolgatva tölti idejét
Csak szép leány zavargatja meg fejét,
Van-e pénze, vagy nincs pénze, nem bánja,
Na de nem mindegyik — alászolgája.

Úr a jogász, ő előtte hajlongnak
A kelnerek, s a markörök bókolnak,
Tudják övék utolsó piczulája,
De nem mindegyiké — alászolgája.

A kártya is lényeges egy valami,
Mert hogy pénzt hiába ne adja ki,
Leül játszik s egy garasig eljátsza,
Na de nem mindegyik — alászolgája.

Nem tanul, csak vizsga előtt pár nappal,
Ekkor minden studiumot majd felfal,
És hamar fixum-fertig a vizgára,
Na de nem mindegyik — alászolgája.

A mit irtam e pár sorokban, oly igaz,
Mint hogy telet követi a szép tavasz.
Oh bár végre lenne: „vágott dohánya“
Mindegyik jogásznak — alászolgája.

Kishalmy Ferencz,
3-ad éves joghallgató.

Kazinezy Ferencz levelei Cserei Miklóshoz.

IV.

Mélt. Cserey Miklós Cs. K. Kamarás és Major Urnak.

Kedves barátom, Én csak alig lenegek. Csak egy kis döcczenést még egészségemnek, s oda vagyok. Fogásom maradványai ez idén ütötték ki rajtam magokat. Orvosaim az írástól, sőt a mélyebb gondolkozástól is eltiltottak. Ezért vagyok olly rövid. Megengedj. Tudod, hogy ez nem jöhet elhíde- gülésből.

Tegnap vevém azon leveledet, melyben a Molucella laevis nevét megírad. Nevezetes cikkelye

az levelednek, a melyben velem az Erdélyieket ismérteted, Mélt. Fekete Fer. Úr felől meleg szívvél szóllván. Barátom, én gyermekségem óta ahhoz szoktam, hogy az Erdélyiek felől nagyon gondolkozzam. Teleki József minden irtóztató pedantsága mellett nagy ember volt, Teleki Sámuel még nagyobb ember, pedig nem pedant. Teleki Józsefet a mostanít nem láttam, de nagyon tisztelen anyja s a Cancell. szavaik után. Teleki Jósánál szebb culturájú Ifjat keresni nem kell. Hát Wesselényi! hát a fija! hát a nénéd! hát Baresay, Báróczy, Danekay! Hát Te! Hát Miklós rokonod, kinek levelei engem az ő esudálására s hevesbb szeretetere ragadoznak! De ismét egy sivatag Erdélyi ember, a ki M. Országban él, és magát Tudósnak gondolja! de W-nek egy vére, a kiről ő (W.) irtóztva szóllott! de holmi a mi nálatok prés alól jó-ki. Hiszen magyarul sem tud az a kire célezok, pedig azt hiszi, hogy már olt y. y. Valóban ezeket végig forgatván elmémben, igaznak látom a mit keseregve emlitesz az Erdélyiek felől, s hiszem, hogy ha hallanám melly fenn hangon beszélnék, azt vélném, hogy valamik; hogy Litz Zeitgt nem is ismernek. y. y. De édes barátom, Yoricknak érzékeny Utazásaiban egy Fejezet nagyon, melly arra tanít, hogy jó és rossz minden nemzetnél van, és hogy ez bennünket toleránssá tehet. Epen így van ez M. Országban is. Igaz a paraszt példázat: A boldond terem, ha nem vetik is. — Én azt hiszem, hogy ha Cs. M. M. Orsz. Deputatus volna, Vay József, Pipsz, Desöffy, Szentkirályi, Péchy Imre, Majthényi, Berezédi, Nagy Pali, Balogh, s mások érdemes társoknak néznék. Cs. M.-nak talentoma, sok tudománya, mély érzése s látása, lelke s szive van. Én ritka embert becsülök úgy mint őtet.

Fabri eránt nyugtalanul várom a hírt, a végzést, mert ő e holnapban hagyja oda Göttinget. El

és nem fog tért engedni holmi kicsinyes és roszi alkalmazott takarékosági nézeteknek ott, hol a takarékoság csak emberélet árán eszközölhető.

K. L.

Pompás téli mulatság!

Motto:

„Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci; vagy mint Czezor mondja: „Közjavulást az nyer, ki gyönyört elegyít haszonnal.”

Az ember két részből áll, t. i. halandó porhüvelyből, a testből és egy isteni szikrából a lélekből vagy szellemből. Ha az elsőnek kellő kifejlesztésére és épségben tartására mindenki annyi gondot fordít, amennyi csak tőle kitellik, azt úgy hiszem senki rossz néven nem veszi és nem is veheti, mert rég elismert igazság az, hogy csak az ép testben lehet ép a lélek, de ha valaki nemesebb részének elhanyagolása mellett minden tehetségét csak arra fordítja, hogy emberiségének anyagi részét ápolja, az ilyen ember önmaga alacsonyítja le magát az állatok sorába és nem méltó arra, hogy Isten képmásának neveztesse.

Vessünk csak egy pillantást az ember életkorának rendes körülmények közti tartamára és számítsuk ki, mennyit fordítunk abból nemesebb részünknek, a szellemnek kifejlesztésére, azonnal meggyőződünk, hogy erre életkorunknak csak azon parányi részét használjuk föl, melyben anyagi jólétünk előmozdítására még úgy is képtelenek volnánk, s hogy ezentúl vajmi kevés időt szentelünk e célra még akkor is, ha megkivánjuk, hogy bennünket a miveltebb osztályhoz számítsanak, mert a mint elértük azon kort, melyben önmagunkról gondoskodni képesek vagyunk, vagy az iskola porát lerázva önállólag mozoghatunk, első gondunk is az, hogy minél több vagyont, élvezet és vidámságot szerezhessünk magunknak, és ezt bizonyos határokig helyesen tesszük, mert a vidám arc legtöbb esetben tükrö a tiszta lelkiismeretnek és a vidor kedély edzője a szellemnek, a mértékletes és illedelmes mulatság ép oly szükséges a szellem rugalmasságának fenntartására, mint az egészséges táplálék a test épségének fenntartására; de mi lehet illedelmesebb mulatság annál, mely a testnek nyugalmat, a szellemnek pedig üdítő táplálékot nyújt.

Ilyen mulatság vár a t. cz. közönség azon józan felfogású részére, mely magát a felnőttek érdekében tartandó előadásokra beiratja, mert erre egyéb nem kívánatik annál, hogy a téli unalmas estéket megrövidítendők, a hétnek minden második vagy harmadik napján meghallgassuk egy-egy órában a felnőttek részére rendezett előadásokat, hol számos olyan dolgok fognak előtűnni, könnyen megérthető és népszerű nyelven előadhatni, melyeknek miben létéről, már gyakran töprenkedtünk magunkban, de tisztába hozni sehogy sem tudtuk.

Igy például ki nem volna kíváncsi tudni, mi az a mennydörgés, villámlás, hogyan keletkezik a felhő, az eső stb., vagy mi az oka a nap és hold fogyatkozásának stb., vagy hogyan menthetjük meg embertársunknak veszélyben forgó életét egy zsebkendővel vagy egy ing foszlánnyal stb., és mind ezeknek kellő megértésére elegendő, ha a napi fáradság után pihenésre szánt esti órákat nem

hanem a felnőttek oktatására kijelölt helyen töltjük el, hol épen oly könnyelmesen ülhetünk, mint hon, és ezen felül még érdekes dolgokat is hallhatunk, melyeknek családi körünkbeni elbeszéléssel még hon is szerezhettünk hozzáink tartozóinknak egy pár élvezetes téli estét.

Ne higgyék ám t. cz. olvasóim, hogy ez kevesebb élvezetet nyújt, mint bármely más társas-körbeni időzés, mert a felnőttek oktatása koránt sem azonos az iskolába járással, azért hogy ezek az iskolában hajtathatók végre, ez semmi egyéb mint mulattatva oktatás és oly kedves időtöltés, melyből az ember életének hátralevő részére mindig csak haszon és kedves visszaemlékezés háramlik és a melyből a jövőre mindig merithetünk valami üdvös tanulságot, a nélkül, hogy fáradságunkba vagy anyagi áldozatunkba került volna.

Fölkérem tehát a legőszintébb bizodalommal a kereskedő, iparos és gazdálkodó urakat, miszerint mind maguk minél számosabban megjelenjenek, mind hozzájuk tartozóikat a megjelenésre serkenteni sziveskedjenek.

Az előadandó tárgyak érdekességére, szükséges voltára és az előadó urak buzgó törekvéseire nézve előlegesen is biztosíthatom önöket, miszerint a tárgyak úgy választottak és úgy fognak tárgyalatni, hogy azokból mindenki hasznos élvezetet nyerhet és így hiszem, hogy elérendjük a nagy célt, melyet cikkem homlokára tűztem, t. i. hogy mulattatva oktatunk, csak a tisztelt közönség tanúsítson kellő érdeklődést a közművelődés iránt.

Adja az ég, hogy a magas kormányoknak e nemes törekvés megteremje városunkban is méltó gyümölcsét.

Kecskeméten, 1871. Október 30-án.

Dr. Dékány R.
reál-iskolai igazgató.

Színház.

Szombaton, október 28-án Hegedüs Lajos sok drámai becsesel bíró „Bibor és Gyász“-a hozott színre. Magát a darabot közönségünk jól ismeri: minél fogva csupán az előadástól kívánunk szólni. Összevágó kerekded, minden feltűnő nehézkességtől ment volt az, miben az egyes szereplőknek elismerésre méltó érdemek van. Völgyiné asszony Idil szerepében ma újabb bizonyosságát adta szorgalma és tehetségének, szépen alakított, s játéka egész folyamában dícséretesen megállta helyét. Vak Bélát Hetényi személyesítette, s mindinkább meggyőződött bennünket arról, hogy ha szorgalma és tanulási kedve el nem hagyják, — s a jóakarátú helyes figyelmeztetéseket hasznára fordítja: a magyar színi világ egy derék tagot nyerend benne. Borsos úr II-ik István szerepét helyes felfogással, — ügyesen vitte keresztül. Ligeti úrra nézve, ki ma először lépett fel, véleményünket fenn kell tartanunk, mert akarjuk, hogy teendő megjegyzéseink alaposak legyenek. Közönség nem volt olyan számban mint azt akár maga a jól választott darab, akár a szereplő színészek ügyes játéka megérdemelte volna.

Vasárnap, október 29-én adatott „A kis árva“ eredeti énekes népszínmű 4 felvonásban. Borsos úr

asszony a czimszerepet sok természetességgel játszotta. Borsos úr Koficz Habakukból elég komikus alakot csinált, ki mellett még Marci cigány szerepében Völgyi Gyula tűnt ki. Túláság egyik se ment, s bohózatos szerepeiken a közönség mind a mellett jól mulatta magát. Nem hallgathatjuk el itt a 4-ik felvonás közben előfordult s könnyen szerencsétlenséggé válható esetet. Ugyanis egyik jelenetben, midőn a lakodalmas nép a színpadon megjelent és félkörben helyet foglalt, a színpad háttérében levő nagy sülyesztő leszakadt, s öt hat épen rajta álló egyén, — köztük maga Völgyi igazgató úr — a színpad alatti ölesnél nagyobb mélységbe zuhant. Szerencsére a sérülések nem jelentékenyek, mind a mellett jó lesz ott mindent szemügyre venni, hogy többé ily eset elő ne fordulhasson.

Kedden, október 31-én az első bérleti 1-ső előadásra Szigligetinek 100 aranyos „Udvari bolondja“ vétetett elő. Sajnos, hogy az előadás rosszassága miatt magáról a darabról sem szólhatunk. A szerep nem tudás napi renden volt, mit annál inkább kell helyteleníteni, mert ily előadások épen nem alkalmasok arra, hogy a közönséget — mely a színházlátogatástól ez időszerent oly idegen — pártolásra buzdítsa. Mi készítette a társulatot: hogy e darabot már most előadja, — nem tudjuk; de hogy betanulás előtt kitézetett, azt határozottan rosszallanunk kell. Nem lennénk azonban igazságosak: ha e megjegyzéseket általában mindenkire alkalmaznánk. A nőkre nézve kivételt kell tennünk. Kovácsné Deodataja személyesítette dícséretet és elismerést szerzett. Borsosné asszony Justinból egy igen kedves, szeretetreméltó és elegans alakot csinált. Völgyiné asszony mint Erzsébet, kicsiny szerepében ma is mint egyébkor kifogástalanul működött. Biróné asszony az anya királynét személyesítette, s helyét jól betöltte. Közönség az eddigieknél tetemesen nagyobb számban jelent meg, mi egygyel több ok: hogy a menthetlenül rossz előadást megrovás nélkül nem hagyhatuk. Hisszük egyébiránt, hogy ily készületlenség máskor nem fog előfordulni.

Szerdán, november 1-én „Miatyánk Isten“ énekes színmű adatott. Semmi említésre méltót sem találván benne: a sorrend kedvéért egyszerűen feljegyezzük.

Csütörtökön, november 2-án „A szerzetesek vagy: tűz a zárdában“, francia vigjáték. ∞

Iparműkiállítási előleges jelentés.

A kecskeméti iparegylet tekintettel arra, hogy alapszabályai értelmében iparműkiállítások rendezését feladatául tűzte; tekintettel, hogy már ez értelembe felhívását 1869-ik évben szándékolt kiállításra nézve ki is bocsátá, melyet az akkor közbe jött sűjtő fagy és aszály miatt elhalasztani kényszerítettett, tekintettel végre, hogy az 1873-ik évben Bécsben tartandó világkiállításon a magyarországi iparnak méltó helyet elfoglalni becsületbeli kötelessége. Indítatva érzi az egylet magát, ezen réghajtott iparműkiállítást, — mely a kecskeméti és vidéki iparra nézve mint egy a bécsi világkiállításra küldendő tárgyak helyesb megválasztására előkészület is lenne — jövő 1872-ik év

ne feledd megírni, hol lakik a Grófné, hol a veje. Éljen szerencsésen. Ámbár a sár széléről írok, nem hiszem, hogy utolsó levelem hozzád ez legyen, s óhajtom, hogy még 20 esztendeig folytathassuk levelezésünket.

Széphalom, Sept. 12 d. 1811.

V.

Széphalom, Máj. elsőjén 1812.

Kedves barátom!

Régen nem vevéd levelemet. Bizonyosan vevéd vala, ha volt volna mit írnom. Közönséges panaszkodás, hogy Dietánk felől semmit sem lehet tudnunk. Nekem Desöffy nem ír; mások is épen ezt panaszkodják ott való barátjaikra. Ugy látszik, annyira öszve bomlott a dolog, hogy senki sem tud kigázolni a bajból. A mi legnagyobb emberünk minden kétségen kívül Consiliarius. Vay József. Azt mondják, hogy a nagy ember minden kísértetnek meg tud felelni, de ha erszény dolga forog szóban, már akkor oda a nagyság benne. Nekem ezt ő felőle himni, nagyon fáj, igen nagyon fáj, de végre ingok. A legerősebb Achillesnek is volt egy pontja a hol halálos sebet vehetett. Még az ősszel történt, hogy midőn a Collegája, Gróf Desöffy József szólott, Vay felkele s elakarván némitani, azt kérde tőle: Miért szóll Gróf Úr nem tudom mi ellen? Pípsz készen vala a felelettel, mely ez vala: Hát Consiliarius Úr miért szóll Vármegyénknek Instructiója ellen? Képzelted, hogy a nagy Vay erre a kérdésre csak nem ada feleletet, mert nem adhatott. Már ekkor kezdődtek közöttök az egyenetlenkedések. Scipio és Cato így viselked magokat egymás eránt Hispaniában. Vay csak ugyan triumphála; az okát könnyű felérni. Megyéink nem a legérdemesbb hanem a legfényesebb embereket szokták küldeni Diaetáinkra; s ezek a jelenvaló

esetben nem a szegényebb polgárok javát tartják szem előtt, hanem azt, hogy a gazdagabbak még gazdagabbak lehessenek, a zálogok ki ne váltathassanak, s a kicsinyek a nagyoktól elnyelettessenek. Decemberben Desöffy nekem azt írta még, hogy csak a kis emberek hiszik hogy ő a nagy Vayval veszekedik. Nem veszekedik. De Szabolcs nem küldte a Diaetara Machinát. Ő Vaynak szabadon kimondja hol csalja meg önnön magát: de senki Vayt szivesebben nem tiszteli, nem szereti mint ő, s Vay ötet szivesen szereti. Most másként van a munka. Vay kérte Megyéjét, hogy Desöffy hívattassék haza. D. hasonlót kért Vay eránt, s a Megye később Vayt hívni haza mint Desöffy. Ezt így beszéllek; eleget tudakozodom, eleget kérdek levélben; senki sem akar egyenesen felelni.

Legközelebbi hír ez; ezt Gróf Vondernothnének írnak, a ki leánya a szabolesi főispánnak B. Splényi Gábornak. — Vay a podagra miatt három Sessióban meg nem jelenhetett, s senki sem tudta öszve egygyeztetni az Atyákat. Végre Vay sékben vitette fel magát. Szóllott; el el ájult; Spiritusokkal, vizekkel hozattot magához. Így egyesítette öszve őket. Miben? ezt a Spectator a mi kedves szomszéd Asszonyunknak megírni vagy elfeledé, vagy nem tudta.

Gustermannak becsületos nevét ismered a jó hírből névből, s talán olvastad is már munkáját. Épen most küldöm vissza Udveconsil. Szirmay Antalnak a Kovachich levelét, melyben ez a nagy ember írja, hogy ő Gustermannak I. Tómusát az elmúlt télen refutalta német nyelven 45 árkusnyi munkában, s most refutálja a második kötetet is. Azt írja, hogy a Magy. Jus Publicumra nagy kincs van az ő munkájában, de a mellynek nyomtatását nem igen fogják megengedni. Pest Vgye köz Gyűlésben végezte-el, hogy ez a munka leirattassék, és a Pest Vgyei Ar-

chivumba betéssék. Épen ezt tette Pest Kovachichnak más munkájával is: De Banderiis et exercitua-tione. Én a mi jövő Gyűlésünkben fogom ezt proponálni Zemplényben, mellynek Kovachich 1792. az én barátságom által Assessorává lett. Tudnillik én praesentálám a Megyék Vestigia Comitiorum nevű munkáját, s kértem a Fő Ispánt, B. Orezy Józsefet, hogy ha majd szóllani megszűnök, denominálja Assessor-nak. Ez a megtiszteltetés első megtiszteltetése vala a nagy Férjűtnak.

Seregeink egymást üzik Galicia felő takarodván. Pestről írják, hogy az Orosz el áll Finlandtól, vissza adja Lengyel Országi birtokait, s Napoleon így Berthiert Lengy. Királynak nevezi ki s Lengyel Ország a maga régi integritására vissza tétetik. Nem hiszem a hirt. Sándornak kedvesebb birtoka Finlandia csak az arondissementre nézve is; mint hogy azt tenni akarhassa. Lengyel Országtól pedig épen nem fog elállani. Osztan a Petersburgi Udvarnak messzire terjedő tekintetei vannak s voltak s lesznek. I. Péter a Dunát tevékéi határol, s szeretnének a Mahomed Templomában a Hoszpodit énekelni. Ha Sándornak kedvez a Háború Istene, mind ez meg lesz most; de ha nem kedvez, alig ha Sándor a tenger széltől mindenütt el nem záratik. Az Isten engedné, hogy Dresdában szóval és tollal végeznének valami jól, s ne volna kéntelen folyani az emberi vér.

Éljen szerencsésen, kedves barátom. Ismét óhajtom hallani, hogy szeretsz; ismét óhajtok tanulni leveleiből, ha olyat mondasz is, a mit talán tudtam. Irj, kérlek, valamit a Zsibó szeretetre méltó kis fiújáról. Mint nevedek? mint nevedek testben? mint a tanulásban? mint léleken? Ő nekem szerelmem, forró szerelmem, s mind addig az lesz, mig ki fog rajta tetszeni, hogy fija az atyjának.

augustus havában mulhatatlanul megtartani.

Ez okból addig is, míg a már kész és csak a díjak megállapításától függő felhívás és előrajz ki-boesáttatnék, nevezett iparműkiállításban leendő részvételre, úgy a helybeli mint vidéki érdekelték tisztelettel felhivatnak.

Kecskemét, 1871. Október 20.

Az iparegylet nevében

Katona Zsigmond,
egyleti igazgató.

Tekintetes Szerkesztő úr!

Folyó évi október hó 29-én a nagyméltóságú vallás és közoktatási magy. kir. Minister úrtól ugyanezen hó 17-éről 25,116. sz. a. kelt ily tartalmú rendelet érkezett az alulírt igazgatóságához:

„Tekintve azon eredményt, mely a mult iskolai évben a felnöttek számára a középtanodák-nál tartott előadások körül daczára a kezdet nehézségeinek eléretett, a közművelődés előmozdítása érdekében czélszerűnek találok, hogy a szóban levő előadások úgy a jelen év, valamint a jövő évek téli időszakában, — ha erre nézve ellenkező utasítás nem érkezik, a mult évi október 28-án 24,441. sz. a. kelt körintézmény értelmében rendezesen megtartassanak.“

A rk. főgymnasium tanártestülete felkarolván ezen üdvös intézményt, f. évi október hó 31-én tartott ülésében elhatározá a fennírt előadásokat s pedig a számtan-, természettan-, vegytan-, földrajz-, magyar történelem- s az irálytanból esti órákban a főgymnasium épületében megtartani; mely ügyben Tekintetes Uraságotat tiszteletteljesen arra kéri, hogy azt becses lapjában a t. cz. közönséggel tudatni sziveskedjék.

A beiratások ezen előadások november 5-ik s következő napjaiban délelőtti 10 órától 12-ig a rk. főgymnasium igazgatóságánál mennek végbe.

Az előadások november hó 20-án veszik kezdetüket, s a magas rendelet szerint april hó végéig tartanak; díj a hallgatók részéről nem jár érettek.

Mely szakok, mely órákban, s mely tanárok által fognak előadni, azt a megjelenendő program fogja köztudomásra hozni.

Kiváló tisztelettel.

Kecskeméten, 1871. évi október hó 31-én.

A rk. főgymnasium
igazgatósága.

Helybeli újdonságok.

○ **A felnöttek oktatása** — miként azt e lapok hasábjain közzétett értesítésből tudhatják olvasóink — f. hó 15-én veendi kezdetét, s a vasárnapot kivéve, a hét minden napján esti 6 órától 7-ig — oly tárgyak adatnak elő, mik az életben nemcsak szükségesek, hanem a melyeknek ismerete nélkül ma már sem az ipar, sem a kereskedelem, sem pedig a gazdaság terén czélszerű előmenetel, gyakorlati irány, nem is képzelhető; sőt a melyeknek tudása nélkül az ember ma már a társas életben is minden perczen neveltségessé válhatik. Szűkebb e tér, semhogy czélunk lehetne ezeket itt bőven fejtegetni; egy tekintet azonban az előadandó tantárgyakra: e közoktatás czélszerű és hasznos voltáról, mindenkit meggyőzhet. Az életveszélybeni rögtöni segélyzés módja,

— természettani magyarázatok oly dolgok felett, mik naponként szemünk előtt vannak, s közönséges dolgokul tekintetnek: eső, hó, szélképződés, villamosság stb., miknek okát azonban alig hinné az ember, alaposan mily kevesen ismerik, — némely polgári ügyiratok szerkesztésére, — földrajz és népszerű csillagászat, — számtan és könyvvitel, mind oly dolgok, melyeknek a közéletben naponként hasznát vesszük, s melyeknek szükségét ki sem tagadhatja. Hányszor hallja az ember a tudni vágyó tudatlanokat így sohaj-tani: hej ha én tanulhattam, vagy engem tanítottak volna!... Itt az alkalom a mulasztást helyre hozni. Eddig mást okolhattak, hogy kellő oktatásban annak idején nem részesültek; most egyedül az esik a mulasztás bűnébe, ki a jó alkalmat fel nem használja. A hibát jóvá tenni, a hiányt pótolni soha sem szegény, — sőt kötelesség. Ne mulassza azért el senki e jótékony közoktatás áldásaiban részesülni. Mi részünkről örömmel ragadjuk meg az alkalmat, s felhívjuk azon kereskedő, iparos és gazdálkodó polgártársainkat, kik műveltségüket emelni, ismereteiket gazdagítani óhajtják: hogy e tanfolyamra magukat annál inkább irassák be, mert az oly időben történik: midőn életgond-jaiktól különben is pihenésre vagy szórakozásra szoktak már fordulni. Egy óra feláldozása ily czélra bár ki által is eszközölhető, kivált ha azon hasznat tekintti, mi belőle reá hármozhat. De sokkal többet nyernek vele, mint a — politizálással!

○ **A helybeli állam alreáltanodát** az 1871/2 tanévre összesen 75 növendék látogatja. Ezek közül az 1-ső osztályba jár 42; a 2-ikba 33; 54 helybeli, 21 vidéki; 39 róm. cath.; 17 ref.; 2 evang.; 14 mőzesvallású; 3 görögkeleti; 65 magyar; 10 német.

○ **A helybeli ref. egyház templomának** tején az ács munkát a napokban fejezték be, zeneszó és szokásos áldomáspoharak üritése mellett. Sajnáljuk, hogy az elszavalt épületes versekből mutatványkép — térszűke miatt nem közölhetünk. Midőn az ötvenes években a róm. catholikusok nagytemplomának tornyába az újon öntött nagy harangot felhúzták, — a munkát vezető következő sikerült köszöntést mondta: „Azt a jó Istent, ki megengedte örünk, hogy a mi nagy harangunkat, tornyunk e fő díszét, egyházunk kama-tozó tökéjét szerencsésen felhúzhattuk: az Ur Isten igen soká éltesse. Vivát!“ Sokat neveltünk akkor e páratlan toaszt szerzője fölött, s ime ma, a másik templom tetejéről hallunk oly verseket, mikért a nevetés csak kölcsönben esik. Miért nem marad mindenki a mellett, a mi tanult mestersége?

Kimutatás a kecskeméti Takarékpénztár 1871. évi Okt. havi forgalmáról.

Bevétel:

Pénztár állás 1871. Sept. 30.	15,711 frt. 88 kr.
Betételek után	84,466 " 22 "
Különbféle díjak után	1,484 " 99 "
" kamatok után	2,721 " 15 "
Kölcsön visszafizetések	
Állam és hitelpapírra előleg	10,451 " — "
Váltók	123,684 " 60 "
Zálog	1,860 " — "
Összesen:	240,379 frt. 84 kr.

Kiadás:

Kifizetett betételek és tőkésített kamatok	54,491 frt. 04 kr.
Kifizetett folyó kamatok	496 " 18 "
Kölcsönök	
Állam és hitelpapírra előleg	14,146 " — "
Váltókra	114,193 " — "
Zálogra	2,360 " — "
Viszleszámitolás	22,100 " — "
Pénztár-jegyekért elhelyezett	12,000 " — "
Üzleti f. költség	39 frt. 80 kr.
Nyomatvány-ért	191 " 80 "
6 öl tűzifa	102 " — "
Tisztv. és szolgál havi fizetése	333 " 61 "
	224 " — "
	220,343 frt. 83 kr.
Pénztár állás 1871. Okt. 31-én	20,036 " 01 "
Főösszeg:	240,379 frt. 84 kr.

Markovits.

A Kecskeméti Kereskedelmi Iparhitelintézet és Népbank 1871. Október havi forgalmának kimutatása.

Bevétel:

Septemberről ájtott készpénz	2,300 frt. 63 kr.
Kötelezett takarékbetétek	1,912 " 50 "
Folyószámlákra betéteztett	37,396 " 13 "
Váltókölcs.-ből visszafizettetett	12,377 " 80 "
Előlegekből	4,344 " — "
Kamatokban	897 " 62 "
Dijakban	414 " 67 "
Késedelmi kamatban	— " 21 "
Intő díjakban	24 " 74 "
	59,668 frt. 30 kr.

Kiadás:

Váltó kölcsönökben	39,083 frt. — kr.
Előlegekben	6,490 " — "
Folyószámlákra kifizettetett	8,437 " 13 "
Kamatokban	27 " 59 "
Tisztviselők fizetése	204 " 16 "
Üzleti költségek	146 " 41 "
Berendezés	590 " 30 "
	54,978 " 59 "
Pénztárban készpénz Okt. 31-én	4,689 frt. 71 kr.
	59,668 frt. 30 kr.

László.

Tudósítás a kecskeméti piacról.

(Alsó-ausztriai mérő szerint.)

1871. évi Okt. 31.

Búza 87 fontos 6 frt. 40 kr. 83 fontos 6 frt. — kr. Rózsa 80 fontos 3 frt. 80 kr., 78 fontos 3 frt. 70 kr. Árpa 74 fontos 2 frt. 80 kr., 68 fontos 2 frt. 68 kr. Zab 2 frt. — kr. 1 füzér kukorica (új) 60 kr. új kukorica 2 frt. 70 kr. Köles 2 fr. 90 kr. Burgonya 1 frt. 70 kr. Hizottlúd párja 5 ft. — kr. Széna mázsája 1 frt. 50 kr. Szalma mázsája 90 kr. Keményfa öle 19 ft. — kr. Puhafa öle 11—14 ft.

Felelős szerkesztő: **Hornyik János.**
Szerkesztőtárs: **Madarassy László.**

H I R D E T É S.

„Rajta fiúk vigadjunk!“ ára 1 frt. 20 kr.

„Halljunk a szép szót!“
„Rajta fiúk vigadjunk!“
„Rajta leányok mulassunk!“
„Rajta párok táncoljunk!“

Megjelent és minden hazai könyvkereskedésben kapható:
„Halljunk a szép szót!“

A dalkedvelő ifjúságnak különösen ajánlható
„RAJTA FIUK, VIGADJUNK!“
könyvkereskedő dalkönyv *hermannik* javított és teljesebben bővített kiadása.

„Rajta leányok, mulassunk!“
eztől mulattató dalkönyv, a magyar hölgyek számára gyűjtötte Waidics József.
Ezen 473 lapra terjedő csinos kiállítást könyvek ára 1 frt. 60 kr., kötve arany metszésben 2,60 kr., diszkötésben 3—5 frt.

„Rajta párok, táncoljunk!“
Lakatos Sándor tánckönyve mindkét nembeli ifjúság számára aranyképpel és tennedék a szöveg közé nyomott tánc-ábrákkal. Ara 1 frt. 40 kr.

„KEBEL HANGOK.“
Új évi, név- és születésnapi s az élet egyéb viszonyaira alkalmazott köszöntések kötetét és kötetben beszedésben.
Irta Hoffmann Mór.

„Vedd szivemet szivedért.“
E díszes kiállítást kemény kötésű könyvünk ára 1 frt.
„SZEGÉNYBŐL LESZ GAZDAG JÓ SZÁMVEVÉSSEL.“
Szerelemi levelező-könyv, alkalmi levelezések változatos gyűjteménye, szerelmes párok számára, Szivélyestől. Csinosan kötve ára 1 frt. 20 kr.

„TENORMAN D.“
a híres czigánytű igazmondó vetőkatyvaján.
32 színezett kártyával, magyar alkatással és szöveggel. Ára 50 kr.
„Hadtársolgálat.“
150 lapra terjedő katonai tankönyv, ára 80 kr.

Postai megrendelések azonnal teljesítenek.
WADJITIC JÓZSEF,
könyvkereskedő Nagy-Kaniszin.
„Rajta leányok mulassunk!“ ára 1,60 kr.